

Datum: Rijeka, 20. srpnja 2026.

Kolegij: Zdravstvena njega starijih osoba

Voditelj: doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.

e-mail voditelja: mspevan@uniri.hr

Katedra: Katedra za sestrinstvo

Studij: Sveučilišni prijediplomski studij - Sestrinstvo redovni

Godina studija: 3

Akadska godina: 2026./2027.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Zdravstvena njega starijih osoba obvezni je kolegij na trećoj godini Sveučilišnog studija sestrinstva i sastoji se od 30 sati predavanja, 30 sati vježbi i 15 sati seminarara – ukupno 75 sati (4 ECTS). Kolegij se izvodi u prostorijama Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci te u lokalnim ustanovama: Dom za starije i nemoćne osobe Kantrida, Dom za psihički bolesne odrasle osobe "Turnić" i Zdravstvena njega u kući "Helena Smokrović".

Seminarski radovi se provode u lokalnoj zajednici, u neposrednom kontaktu sa starijim osobama, kroz posjete i aktivnosti u navedenim ustanovama. Na taj način studenti razvijaju praktične vještine, ali i socijalnu osjetljivost, aktivno sudjelujući u raznim programima i radionicama koje promiču zdravo starenje i socijalnu integraciju starijih osoba.

Cilj kolegija je upoznati studente sa specifičnostima zdravstvenih potreba starijih osoba te načelima pružanja zdravstvene njege, uz naglasak na promociju zdravog starenja i poticanje programa socijalizacije. Program također uključuje upoznavanje sa specifičnostima tjelesnih, psihičkih i socijalnih promjena u starijoj dobi te pružanje skrbi temeljene na principima procesa zdravstvene njege.

Studenti će biti osposobljeni za primjeren pristup u skladu sa specifičnim potrebama starijih osoba, planirati i provoditi zdravstvenu njegu te evaluirati ishode planova skrbi. Steći će znanja o tehnikama i intervencijama multidisciplinarnog pristupa, s posebnim naglaskom na ulogu medicinske sestre u timu. Bit će sposobni promovirati suvremene pristupe, prevenciju bolesti te stanja koja mogu dovesti do narušenog zdravlja. Studenti će također naučiti specifične komunikacijske pristupe, prepoznati načine funkcioniranja starijih osoba i pristupe tretmanu te primijeniti temeljna načela zdravstvene njege. Upoznat će najčešće bolesti starije dobi i njihov utjecaj na kvalitetu života, kao i osnovne pojmove gerijatrije i gerontologije.

Tijekom kolegija naglasak se stavlja na važnost suradnje s različitim dionicima u zajednici, kako bi se razvijala i pružala adekvatna podrška starijim osobama, s ciljem poboljšanja kvalitete njihovog života.

Nastava je koncipirana kroz predavanja o specifičnostima gerijatrije i gerontologije, aktivnim uključivanjem u rad sa starijim osobama na različitim radilištima te kroz seminarske radove utemeljene na dokazima isplanirati sestrinske intervencije s naglaskom na specifičnostima u pristupu starijim osobama.

U kolegiju je naglašena važnost etike i prava, holističkog pristupa kao i važnost sestrinskih intervencija koje su usmjerene pomoći i rehabilitaciji starijih osoba.

Opće kompetencije koje se očekuju kao ishod ovog predmeta su:

- govorna komunikacija
- svladavanje novih vještina
- timski rad-rad u grupi
- etičnost i odgovornost
- tehnike javnih predavanja u lokalnoj zajednici

Popis obvezne ispitne literature:

Galić, S. i sur., 2013. Priručnik iz gerontologije, gerijatrije i psihologije starijih osoba - psihologije starenja, Medicinska škola Osijek

Popis dopunske literature:

Kozina, M., Lukšić-Puljak, M. 2019. Zdravstvena njega starijih osoba. Udžbenik za peti razred medicinske škole za zanimanje medicinska sestra opće njege / medicinski tehničar opće njege. Školska knjiga
Touhy, T. A., & Jett, K. F. 2015. Ebersole & Hess' Toward Healthy Aging-E-Book: Human Needs and Nursing Response, Ninth edition. Elsevier Health Sciences. E-Book

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

Zdravlje i dobrobit u društvu koje stari, Osnovni pojmovi gerontologije i gerijatrije

Ishodi učenja:

Upoznati se s ciljem kolegija zdravstvena njega starijih osoba.
Razumijeti i koristiti pravilnu terminologiju

Gerontološko sestrinstvo: prošlost, sadašnjost i budućnost

Ishodi učenja:

Usvojiti znanja o povijesnim činjenicama razvoja gerontologije i gerijatrije.

Preporučene kompetencije i smjernice za njegu starijih osoba

Ishodi učenja:

Razumijeti važnost stjecanja kompetencija za njegu starijih osoba
Znati objasniti smjernice za njegu starijih osoba

Gerontološko sestrinstvo u zajednici – izvaninstitucionalni modeli skrbi

Ishodi učenja:

Razlikovati institucionalne i izvaninstitucionalne oblike skrbi
Upoznati modele podrške u zajednici (npr. mobilne patронаžne službe)
Prepoznati važnost očuvanja neovisnosti starijih u njihovom domu

Teorije starenja, Međukulturna skrb starijih osoba

Ishodi učenja:

Upoznati se s teorijama starenja
Objasniti osnovne karakteristike i razlike u skrbi starijih osoba
Znati objasniti važnost primjerenih oblika skrbi za starije osobe

Etika i izazovi u skrbi za starije osobe s kognitivnim oštećenjima

Ishodi učenja:

Razumjeti osnovne etičke dileme u skrbi za osobe s demencijom
Primijeniti načela etičkog odlučivanja u kompleksnim situacijama
Prepoznati važnost empatije i očuvanja dostojanstva

Tehnologija i inovacije u skrbi za starije osobe

Ishodi učenja:

Upoznati se s modernim tehnologijama u skrbi (telemedicina, senzori, aplikacije)
Procijeniti koristi i izazove digitalne zdravstvene njege
Objasniti ulogu medicinske sestre u primjeni tehnologije u praksi

Temelji zdravstvene njege starije osobe (komunikacija, vid, sluh, njega kože, prehrana, spavanje, hidracija...)

Ishodi učenja:

Upoznati se sa temeljima zdravstvene njege starijih osoba
Znati prepoznati fiziološka i patofiziološka stanja kod odraslih osoba

Zdravlje i kronične bolesti starijih osoba – kvaliteta života

Ishodi učenja:

Upoznati se s osnovnim načelima i postavkama pojma kvalitete života
Razumijeti važnost pojma kvalitete življenja starijih osoba
Objasniti utjecaj zdravstvene skrbi na zdravlje i kronične bolesti odraslih osoba

Zdravo starenje i uloga obitelji

Ishodi učenja:

Upoznati se sa pojmovima zdravog starenja
Znati interpretirati i primijeniti ulogu medicinske sestre/tehničara u zdravom starenju

Popis seminara s pojašnjenjem:

1. Prevencija padova i sigurnost u domu

Ishodi učenja:

Identificirati rizične čimbenike za padove kod starijih osoba
Predložiti mjere za povećanje sigurnosti u kući i lokalnoj zajednici

2. Uloga lokalne zajednice u podršci starenju u mjestu boravka (Aging in Place)

Ishodi učenja:

Objasniti koncept "starenja u mjestu boravka"

Identificirati resurse i programe zajednice koji omogućuju ostanak starijih u vlastitom domu

3. Digitalna uključenost starijih osoba

Ishodi učenja:

Analizirati prepreke i koristi digitalne pismenosti u starijoj dobi

Osmisliti intervenciju ili radionicu za digitalno opismenjavanje starijih osoba

4. Starenje i socijalna pravda: dostupnost skrbi i zdravstvene nejednakosti

Ishodi učenja:

Analizirati kako društvene nejednakosti utječu na zdravlje starijih osoba

Razumjeti važnost pravednog pristupa zdravstvenim uslugama

Prepoznati čimbenike rizika za marginalizaciju starijih osoba

5. Volonterstvo i aktivizam starijih osoba

Ishodi učenja:

Prepoznati ulogu starijih osoba kao aktivnih članova zajednice

Identificirati prilike za uključivanje starijih osoba u volonterske aktivnosti

6. Intergeneracijska suradnja i prijenos znanja

Ishodi učenja:

Razmotriti koristi međugeneracijskog povezivanja

Osmisliti projekt koji povezuje mlade i starije članove zajednice

7. Nutritivni izazovi u starijoj dobi

Ishodi učenja:

Prepoznati najčešće nutritivne rizike kod starijih osoba

Predložiti jednostavne prehrambene intervencije koje poboljšavaju kvalitetu života

8. Mentalno zdravlje starijih osoba: depresija, anksioznost, demencija

Ishodi učenja:

Razlikovati uobičajene psihičke tegobe u starijoj dobi

Razviti plan podrške za očuvanje mentalnog zdravlja u zajednici

9. Kultura starenja: mediji, stereotipi i pozitivna slika starijih osoba

Ishodi učenja:

Kritički analizirati prikaz starijih osoba u medijima

Osmisliti kampanju za promicanje pozitivne slike starijih u zajednici

10. Integracija tradicionalnih i komplementarnih pristupa u skrbi za starije osobe

Ishodi učenja:

Istražiti upotrebu tradicionalnih i alternativnih terapija u skrbi za starije (npr. aromaterapija, glazbena terapija)

Evaluirati moguće koristi i rizike takvih pristupa u lokalnom kontekstu

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Vježbe se provode prema unaprijed utvrđenim rasporedu u planiranim institucijama. Studente će se kroz vježbe povezati sa lokalnom zajednicom kroz terensku nastavu i javna znanstveno-popularna predavanja.

Ishodi učenja:

- Razumijeti važnost prevencije, rehabilitacije i ulogu obitelji i okoline u starijoj dobi
- Nabrojati zadatke medicinske sestre/teničara u timu u Ustanovi socijalne skrbi
- Znati objasniti organizaciju rada tima
- Definirati sestrinske intervencije u timu
- Znati dokumentirati i evaluirati zadatke
- Primjeniti metode zdravog starenja
- Povezati se sa lokalnom zajednicom

Obveze studenata:

Uvjet za upis predmeta su odslušani i položeni **predmeti Interna medicina te odlušan predmet iz Kirurgije i traumatologije, Psihijatrije i mentalnog zdravlja**. Obveze studenta spram kolegija odnose se na redovito pohađanje nastave koje je određeno prema Pravilniku o studiranju. Pohađanje kliničkih vježbi kao i izrada seminarskog rada obaveza je u potpunoj satnici vježbi/seminara. Za evidenciju prisutnosti studenata na predavanjima/seminarima/vježbama koristiti će

se potpisne liste. Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**, odnosno Odluci o izmjenama i dopunama **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci** te Odluci Fakultetskog vijeća Fakulteta zdravstvenih studija usvojenoj na sjednici održanoj 14. lipnja 2018. prema kojoj studenti na pojedinom predmetu od 100% ocjenskih bodova tijekom nastave mogu ostvariti najviše **50% ocjenskih bodova**, dok se preostalih **50% ocjenskih bodova** ostvaruje na završnom ispitu koji obuhvaća usmeni ispit.

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (5-1). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom**, te prema **stručnim kriterijima ocjenjivanja**.

Od maksimalnih 50% ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora ostvariti minimalno 25% ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu, pod uvjetom da je pozitivno ocijenjen po svim elementima ocjenjivanja kroz nastavu.

Student koji je ostvario manje od 19,9% ocjenskih bodova (F ocjenska kategorija) nema pravo izlaska na završni ispit te mora ponovno upisati predmet u sljedećoj akademskoj godini.

Ocjenske bodove student stječe na sljedeći način:

1. Tijekom nastave vrednuje se (maksimalno 50% ocjenskih bodova):

- a) pohađanje nastave (do 10% ocjenskih bodova)
- b) seminarski rad (do 20% ocjenskih bodova)
- c) vježbe (do 20% ocjenskih bodova)

a) Pohađanje nastave (do 10% ocjenskih bodova)

Nazočnost na predavanjima i seminarima je obvezna, a student može izostati s **30% nastave isključivo zbog zdravstvenih razloga** što opravdava liječničkom ispričnicom.

Ukoliko student opravdano ili neopravdano izostane s **više od 30% nastave** ne može nastaviti praćenje kolegija te gubi mogućnost izlaska na završni ispit. Time je prikupio 0% ocjenskih bodova i ocijenjen je ocjenom F. Pohađanje nastave (predavanja i seminari) boduje se na sljedeći način:

Ocjena (% neopravdani izostanci)	% ocjenski bodovi
5 (0%)	5
4 (do 10%)	4
3 (do 20%)	3
2 (do 30%)	2
1 (više od 30%)	0

b) Seminarski rad (do 20% ocjenskih bodova)

Student treba napisati seminarski rad i iz njega pripremiti i održati prezentaciju na osnovu čega može ostvariti maksimalno 10% ocjenskih bodova. Pojedinačno se ocjenjuje sadržaj i stil napisanog seminarskog rada te prezentacija istog, a konačna ocjena je aritmetička sredina postignutih rezultata pojedinog studenta, koja se boduje na sljedeći način:

ocjena	% ocjenski bodovi
5	20
4	16
3	12
2	8
1	0

c) Vježbe (do 20% ocjenskih bodova)

Student je obvezan pohađati vježbe redovito prema izrađenom rasporedu i biti aktivno uključen u njihovo izvođenje. Izmjene u rasporedu ili zamjene vježbovnih skupina nisu dozvoljene bez suglasnosti **voditelja predmeta**. Izostanak s vježbi dozvoljen je **isključivo zbog zdravstvenih razloga** što se opravdava liječničkom ispričnicom, a nadoknada vježbi je obavezna bez obzira da li se radi o opravdanom ili neopravdanom izostanku i broju sati izostanka. Nadoknada je moguća isključivo uz prethodni dogovor s voditeljem predmeta. **Ukoliko vježbe nisu odrađene 100% planirane satnice** student će biti ocijenjen ocjenom nedovoljan (1) i gubi mogućnost izlaska na završni ispit do odrade vježbi u cijelosti.

Vježbe se izvode u kabinetu i Klinici pod vodstvom mentora koji prati i ocjenjuje svakog studenta pojedinačno. Elementi koji se ocjenjuju su rad u timu, inicijativa i interes, pravodobnost i redovitost dolaženje na vježbe te teorijska priprema i učenje tijekom vježbi. Konačna ocjena iz vježbi je aritmetička sredina postignutih rezultata pojedinog studenta, koju potvrđuje voditelj predmeta na prijedlog mentora, a koja se boduje na sljedeći način:

ocjena	% ocjenski bodovi
5	20
4	16
3	12
2	8
1	0

d). Na završnom ispitu vrednuje se (maksimalno 50% ocjenskih bodova):

usmeni ispit (do 50% ocjenskih bodova)

a) Usmeni ispit (ukupno 20% ocjenskih bodova)

Student će pristupiti usmenoj provjeri znanja na osnovi čega može ostvariti maksimalno 20% ocjenskih bodova. Student mora biti pozitivno ocijenjen i ostvariti minimalno 8 ocjenskih bodova za prolaznost na usmenom ispitu, a postignuti rezultati pojedinog studenta boduju se na sljedeći način:

ocjena	% ocjenski bodovi
5	20
4	16
3	12
2	8
1	0

Konačna ocjena je postotak usvojenog znanja, vještina i kompetencija kroz nastavu i završni ispit odnosno donosi se na temelju zbroja svih ocjenskih bodova ECTS sustava prema kriteriju:

A = 90 - 100% ocjenskih bodova

B = 75 - 89,9%

C = 60 - 74,9%

D = 50 - 59,9%

F = 0 - 49,9%

Ocjene u ECTS sustavu prevode se u brojčani sustav na sljedeći način:

A = izvrstan (5)

B = vrlo dobar (4)

C = dobar (3)

D = dovoljan (2)

F = nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Postoji mogućnost održavanja nastave na engleskom jeziku

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Eventualnu veću spriječenost od dogovorenog javiti na kontakt e- mail predavača te u dogovoru s predavačem nadoknaditi izostanak (kroz seminarski rad ukoliko se ne radi o velikom izostanku). Na nastavi se ne tolerira (ulasci/izlasci, mobitel i sl);ometanje nastave na bilo koji način. Ukoliko se radi o neredovitom pohađanju nastave – moguć je izostanak potpisa u indeks i konzultacija predavača sa voditeljem studija. Za evidenciju prisutnosti studenata na predavanjima/seminarima/vježbama koristiti će se potpisne liste.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2025./2026. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
04.03.2027.	P1-P3 (10-13) Z3			Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
05.03.2027.	P4-P5 (08-11) Z3			Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
11.03.2027.	P6-P9 (10-13) Z3			Doc.dr.sc. Želimir Bertić
12.03.2027.	P10-P12 (08-11) Z3			Doc.dr.sc. Želimir Bertić
18.03.2027.	P13-P14 (10-13) Z3			Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
19.03.2027.	P15 (08-11) Z3			Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
25.03.2027.	P16 (10-13) Z3			Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
01.04.2027.	P17 (10-13)			Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
02.04.2027.	P18 (08-11)			Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
08.04.2027.	P19 (08-11)			Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
09.04.2027.	P20 (08-11)			Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
15.04.2027.		S1-S3 (11-14) (lokalna zajednica)		Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
22.04.2027.		S4-S5 (11-14) (lokalna zajednica)		Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.

29.04.2027.		S6-S7 (13-16) (lokalna zajednica)		Doc.dr.sc. Marija Spevan, mag.med.techn.
16.04.2027.			V 1,2,3 (08-12) Dom Kantrida Dom Turnić Ustanova za zdravstvenu njegu u kući „Helena Smokrović“	1. grupa: Barbara Škrobonja, mag.med.techn. 2. grupa: Kristina Vidović, mag.med.techn. 3. grupa: Eva Smokrović, mag.med.techn.
23.04.2027.			V 1,2,3 (08-12) Dom Kantrida Dom Turnić Ustanova za zdravstvenu njegu u kući „Helena Smokrović“	3. grupa: Barbara Škrobonja, mag.med.techn. 1. grupa: Kristina Vidović, mag.med.techn. 2. grupa: Eva Smokrović, mag.med.techn.
30.04.2027.			V 1,2,3 (08-12) Dom Kantrida Dom Turnić Ustanova za zdravstvenu njegu u kući „Helena Smokrović“	2. grupa: Barbara Škrobonja, mag.med.techn. 3. grupa: Kristina Vidović, mag.med.techn. 1. grupa: Eva Smokrović, mag.med.techn.
06.05.2027.			V 1,2 (08-12)	

			Dom Kantrida Dom Turnić	1. grupa: Barbara Škrobonja, mag.med.techn. 2. grupa: Kristina Vidović, mag.med.techn.
07.05.2027.			V 1,2,3 (08-12) Lokalna zajednica	Svi studenti Marija Spevan, mag.med.techn.

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvodno predavanje, Zdravlje i dobrobit u društvu koje stari, Osnovni pojmovi gerontologije i gerijatrije	5	Z3
P2	Gerontološko sestrinstvo: prošlost, sadašnjost i budućnost; Teorije starenja	3	Z3
P3	Preporučene kompetencije i smjernice za njegu starijih osoba	2	Z3
P4	Teorije starenja, Međukulturna skrb starijih osoba	2	Z3
P5	Temelji zdravstvene njege starije osobe (komunikacija, vid, sluh, njega kože, prehrana, spavanje, hidracija...)	3	Z3
P6	Zdravlje i kronične bolesti starijih osoba – kvaliteta života	3	Z3
P7	Zdravo starenje i uloga obitelji	2	Z3
		30	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	Prevenција padova i sigurnost u domu	2	
S2	Uloga lokalne zajednice u podršci starenju u mjestu boravka (Aging in Place)	1	
S3	Digitalna uključenost starijih osoba	1	
S4	Starenje i socijalna pravda: dostupnost skrbi i zdravstvene nejednakosti	2	
S5	Volonterstvo i aktivizam starijih osoba	1	
S6	Intergeneracijska suradnja i prijenos znanja	2	
S7	Nutritivni izazovi u starijoj dobi	2	
S8	Mentalno zdravlje starijih osoba: depresija, anksioznost, demencija	1	
S9	Kultura starenja: mediji, stereotipi i pozitivna slika starijih osoba	2	
S10	1Integracija tradicionalnih i komplementarnih pristupa u skrbi za starije osobe	1	
		15	

V	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1	Pristup specifičnostima starijih osoba u domu za starije, zdravo starenje, smještaj, zbrinjavanje, potpora, programi.	30	Dom za starije i nemoćne Kantrida
V2	Pristup specifičnim potrebama starijih osoba sa patološkim fizičkim stanjima, period otpusta iz bolnice do odlaska u dom ili obitelj	12	Ustanova za zdravstvenu njegu u kući „Helena Smokrović“
V3	Pristup specifičnim potrebama starijih osoba sa psihičkim i mentalnim bolestima	30	Dom za psihički bolesne odrasle osobe „Turnić“
V5	Posjete klubovima starijih osoba, sudjelovanje u radionicama, razvijanje socijalnih vještina, povezivanje sa lokalnom zajednicom	8	Lokalna zajednica
	Ukupan broj sati vježbi	30 sati po studentu	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	07.05.2027.
2.	21.05.2027.
3.	25.06.2027.
4.	06.09.2027.